

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-LIĊEJ U L-ISKEJJEL SEKONDARJU
Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

Il-Hames Klassi

MALTI

L-Oral - Qari

(Karta tal-Eżaminatur)

Isma' lill-kandidati jaqraw din is-silta u staqsi għall-punti ewlenin tagħha jew verżjoni fil-qosor fi kliemhom. Tista' tiegħu l-punti ta' hawn taħt bħala gwida biex tara li t-twegibiet tagħhom juruk li jkunu fehma u jafu jinterpretaw it-test.

(4 marki: 2 għall-qari u 2 għall-fehim u l-interpretazzjoni tat-test b'Malti mitkellem tajjeb.)

1

Il-Lvant Nofsani – minn *Dinja Wahda Ferhana*

Din iż-żona ġeografika bdiet tiġi kkunsidrata hekk minn nofs is-seklu għoxrin. Fil-fatt m'għandhiex limiti ċari u għalhekk mhux kulhadd jaqbel liema huma l-pajjiżi li jagħmlu parti minn dan ir-reġjun. Fil-Lvant Nofsani nsibu tliet kulturi fundamentali: dik Persjana, dik Għarbija u dik Torka. It-tlieta li huma għandhom l-ilsien u l-etniċità tagħhom.

Minn nofs is-seklu għoxrin, il-Lvant Nofsani sab ruħu f'nofs kwistjonijiet dinjija wkoll, minhabba l-fatt li strateġikament, ekonomikament u kulturalment, hija forsi iż-żona l-aktar sensittiva tad-dinja bħalissa.

Fil-pajjiżi ta' dan ir-reġjun insibu hafna miż-żejt mhux raffinat tad-dinja. Aktar minn żewġ terzi taż-żejt tad-dinja kollha jiġi minn hawn.

Punti Ewlenin (Gwida)

- Meta bdiet tkun ikkunsidrata hekk iż-żona, għalkemm mhux kulhadd jaqbel.
- Hemm tliet kulturi ewlenin.
- Sab ruħu fi kwistjonijiet dinjija u huwa forsi l-aktar zona sensittiva.
- Fih żewġ terzi taż-żejt tad-dinja kollha.

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-LIĊEJ U L-ISKEJJEL SEKONDARJU
Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

Il-Hames Klassi

MALTI

L-Oral - Qari

(Karta tal-Eżaminatur)

Isma' lill-kandidati jaqraw din is-silta u staqsi għall-punti ewlenin tagħha jew verżjoni fil-qosor fi kliemhom. Tista' tiegħu l-punti ta' hawn taht bħala gwida biex tara li t-twegibiet tagħhom juruk li jkun fuq fehma u jafu jinterpretaw it-test.

(4 marki: 2 għall-qari u 2 għall-fehma u l-interpretazzjoni tat-test b'Malti mitkellem tajjeb.)

2

Tgeddes Sew... Minn: *Editorjal R+M*

Issa beda l-ksieħ. It-temp iffriska, xita, bard... Kowtijiet, xalel, ingwanti, kpiepel u brieret, *wind-cheaters* u *sweaters*, *boots* u *raincoats*... Kull xorta ta' lbies biex ma nħossux bard, ma nixxarrbux...

U d-djar tagħna l-istess. Nifirxu t-twapet fil-kmamar, il-*quilts* fuq is-sodod, nixegħlu l-*heaters* jew il-*fireplace* u nagħlqu l-purtieri... Ix-xitwa hija żmien meta wieħed jitgeddes, ifittex aktar li jkun ġewwa għar-rdoss. Għax barra hemm il-ksieħ!

Min ma jhux gost jitgeddes taht il-kutri f'lejla xitwija? Kulhadd jiftakar il-gost ta' meta, ta' tfal li konna, kienet tiġi ommna, jew missierna, idahhluna fis-sodda u jgeddsuna taht il-kutri. F'moħħna jibqa' stampat il-gost ta' dik is-shana li naqra naqra twarrab id-daqsxejn reżha tal-lożor, u haddejna jindifnu fl-imħaded rotob għal lejla iehor.

Punti Ewlenin (Gwida)

- Meta t-temp jiffriska, naħsbu għal hwejjeġ addattati.
- Inhejju d-djar ukoll għax infittxu ġewwa u mhux barra.
- Kulhadd ihobb jitgeddes u jiftakar fil-gost tat-tfulija meta kien imur biex jorqod.

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-LIĊEJ U L-ISKEJJEL SEKONDARJU
Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

Il-Hames Klassi

MALTI

L-Oral - Qari

(Karta tal-Eżaminatur)

Isma' lill-kandidati jaqraw din is-silta u staqsi għall-punti ewlenin tagħha jew verżjoni fil-qosor fi kliemhom. Tista' tiegħu l-punti ta' hawn taħt bħala gwida biex tara li t-twegibiet tagħhom juruk li jkunu fehm u jafu jinterpretaw it-test.

(4 marki: 2 għall-qari u 2 għall-fehim u l-interpretazzjoni tat-test b'Malti mitkellem tajjeb.)

3

Minn: Ward Wara l-Grada – G. Peresso

L-ewwel esperjenza tiegħi ta' Bormla teħodni lura lejn tfuliti. Żmien ilu wara l-gwerra. Bormla herba waħda. Iżda n-naħa ta' Santa Margerita, minkejja xi dar imġarrfa 'l hemm u 'l hawn, kien għad fadlilha dehra sinjorili.

Djar kbar u sbieħ. Bibien kbar u hġabat tar-ram. U grada tal-ħadid. Uħud minnhom bil-ġnien. Kull dar kellha qanpiena tal-bieb bil-ġebbienda tar-ram.

Hames toroq kienu jieħdu għal din il-pjazza. U fuq l-ġholja knisja żġhira li għaliha titla' b'taraġ mifrux tul il-faċċata kollha. Daħla trijonfali b'arkati stil barokk. Kollox imdawwar u mħares minn gradi tal-ħadid.

Għal erba' snin, il-familja tiegħi kienet toqġhod f'dar fil-qrib. Dar żġhira bla grada, bla qanpiena tar-ram, bla ġnien. Għaliha kienu snin sbieħ.

Punti Ewlenin (Gwida)

- *In-naħa ta' Santa Margerita f'Bormla fl-ewwel żmien ta' wara l-gwerra.*
- *Deskrizzjoni tad-djar.*
- *Deskrizzjoni tal-knisja.*
- *Iż-żmien li kienu joqogħdu hemm għall-awtur kien sabiħ.*

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-LIĊEJ U L-ISKEJJEL SEKONDARJU
Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

Il-Hames Klassi

MALTI

L-Oral - Qari

(Karta tal-Eżaminatur)

Isma' lill-kandidati jaqraw din is-silta u staqsi għall-punti ewlenin tagħha jew verżjoni fil-qosor fi kliemhom. Tista' tiegħu l-punti ta' hawn taht bħala gwida biex tara li t-twegibiet tagħhom juruk li jkunu fehma u jafu jinterpretaw it-test.

(4 marki: 2 għall-qari u 2 għall-fehim u l-interpretazzjoni tat-test b'Malti mitkellem tajjeb.)

4

Minn: Tort tal-Umdità - Mary Vella

Hafna jassoċjaw l-artrite jew ir-rewmatizmu mal-umdità li għandna f'pajjiżna. Imma fil-fatt f'Malta m'għandniex xi rata ta' artrite jew rewmatizmu oghla minn pajjiżi ohra!

Taht il-kappa tal-artrite u r-rewmatizmu jaqghu mal-mitejn marda differenti. Il-kawża tista' tvarja hafna. Xi drabi l-kawża ma nafuhiex. Għalhekk mhux dejjem nistgħu nevitawha. Ċertu mard hu aktar komuni fl-anzjani.

L-artrite mhijiex ereditarja, għalkemm xi whud ikollhom it-tendenza għaliha. Jeżisti għajdut dwar l-artrite - hafna minnu bla ebda bażi. L-importanti hu li kull min ikun ibati minn xi wahda minn dawn il-kundizzjonijiet ikun jaf jiegħu hsieb tiegħu nnifsu biex ikompli jgħix hajja kemm jista' jkun normali.

Punti Ewlenin (Gwida)

- *Artrite u rewmatizmu huma assoċjati mal-umdità f'pajjiżna, iżda m'hawnx xi rata għolja.*
- *Hemm hafna tipi differenti, xi drabi l-kawża mhux magħrufa, għalkemm ċertu mard komuni fl-anzjani.*
- *Mhix ereditarja, jeżistu tendenzi għaliha imma hemm għajdut bla bażi.*
- *Importanti li wieħed ikun jaf jiegħu hsieb tiegħu nnifsu.*

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-LIĊEJ U L-ISKEJJEL SEKONDARJ
Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

Il-Hames Klassi

MALTI

L-Oral - Qari

(Karta tal-Eżaminatur)

Isma' lill-kandidati jaqraw din is-silta u staqsi għall-punti ewlenin tagħha jew verżjoni fil-qosor fi kliemhom. Tista' tiegħu l-punti ta' hawn taħt bħala gwida biex tara li t-twegibiet tagħhom juruk li jkunu fehmu u jafu jinterpretaw it-test.

(4 marki: 2 għall-qari u 2 għall-fehim u l-interpretazzjoni tat-test b'Malti mitkellem tajjeb.)

5

L-Onestà – minn: *Il-Paċi Magħkom*

Amerikan miżżewweġ u missier żewġ itfal kien jahdem bħala għalliem tas-sewqan fi New York. Sid il-kumpanija beda jumbrah u jirrabja għalih għax, tista' tghid, daww kollha li kien jgħalliem kienu jgħaddu mill-ewwel u wara ftit lezzjonijiet biss.

L-imgħalliem sab lill-haddiem u ordnal biex ma jimliex aktar bil-kunfidenza lil daww li jmorru jitgħallmu u jgħidilhom li kellhom bżonn aktar lezzjonijiet. Izda l-għalliem wiegħbu: “Xoghli hu li ngħallimhom. U dan se nibqa' nagħmel.”

Quddiem din l-onestà tal-haddiem, sid il-kumpanija ċeda u beda jirriklama li d-ditta tiegħu tghinek tibda ssuq malajr u tajjeb. Hekk beda jaqla' aktar flus. L-onestà hi l-aħjar politika, jghidu l-Ingliżi. U hekk hu tabilhaqq!

Punti Ewlenin (Gwida)

- *Għalliem tas-sewqan umbrat minn sid il-kumpanija għax daww li kien jgħalliem kienu jgħaddu malajr.*
- *Ma riedx jobdi lill-imgħalliem biex daww li jitgħallmu jieħdu aktar lezzjonijiet.*
- *Għall-onestà tal-għalliem, l-imgħalliem beda jirriklama mod ieħor u għamel aktar flus – l-onestà tirrendi.*

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-LIĊEJ U L-ISKEJJEL SEKONDARJI

Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni

Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

Il-Hames Klassi

MALTI

L-Oral - Qari

(Karta tal-Eżaminatur)

Isma' lill-kandidati jaqraw din is-silta u staqsi għall-punti ewlenin tagħha jew verżjoni fil-qosor fi kliemhom. Tista' tiegħu l-punti ta' hawn taht bħala gwida biex tara li t-twegibiet tagħhom juruk li jkunu fehma u jafu jinterpretaw it-test.

(4 marki: 2 għall-qari u 2 għall-fehim u l-interpretazzjoni tat-test b'Malti mitkellem tajjeb.)

6

Minn: Wahda għal kull 50 ruh – Roderick Busuttil

Jekk terhilha fil-kampanja Maltija, tara numru sabih ta' knejjes żgħar jew kappelli. Dawn issibhom fl-inqas postijiet li tista' tistennihom: fil-widien, fuq l-gholjiet, fl-gherien u saħansitra f'xifer l-irdum, postijiet li hafna drabi ma jkunx dejjem faċli li tilhaqhom.

Imma dawn huma kappelli jew knejjes żgħar? Interessanti hafna d-distinzjoni bejniethom. Bil-kelma Kappella wiehed jifhem parti minn knisja ikbar, bħal dawki li nsibu fil-knejjes parrokkjali tagħna, bl-artali tagħhom. Kappella ma tkunx fiżikament indipendenti. Dawn il-kappelli aktarx li bdew jidhru f'pajjiżna fis-seklu tlettax, meta f'pajjiżna kienu reġghu ġew hakkiema Kristjani.

Il-knisja ta' Santa Marija ta' Kemmuna tissemma sa mill-1296 u jidher li kienet wahda minn tal-bidu li nbnew. Is-sekli hmistax u sittax raw żieda kbira fil-bini ta' dawn il-knejjes. Hekk imbagħad fiż-żjara pastorali tiegħu f'Malta tal-1575, Monsinjur Pietro Dusina sab mhux anqas minn 428 kappella jew knisja f'Malta u Ghawdex, meta l-popolazzjoni kienet biss ta' għoxrin elf ruh.

Punti Ewlenin (Gwida)

- Fil-kampanja ssib hafna knejjes żgħar, ġieli fejn ma tkunx tistennihom.
- Xi tkun sewwasew kappella/ knisja u meta bdew jinbnew.
- Il-qedem tal-knisja ta' Kemmuna, u l-fatt li żdiedu hafna knejjes fis-seklu sittax u li fl-1575 minnhom kien hemm 428.

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-LIĊEJ U L-ISKEJJEL SEKONDARJU
Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

Il-Hames Klassi

MALTI

L-Oral - Taħdita

(Karta tal-Eżaminatur)

Dawn li ġejjin mhumiex “il-mistoqsijiet” li l-eżaminatur għandu jistaqsi lill-kandidati. Iżda dawn qed jingħataw bħala gwida jew spunt għad-diskussjoni. Għalhekk l-eżaminatur jista’ jfassal mistoqsijiet u kummenti oħra li jistgħu jwasslu għall-istess skop.

(6 marki: 2 marki għat-tagħrif, 2 marki għall-għarfien, 2 marki għall-mod ta’ espressjoni bil-Malti)

IL-KULTURA: ASPETTI FOLKLORISTIĊI

- ◆ X’tifhem meta tgħid folklor, b’mod ġenerali, u semmi xi eżempji ta’ xejriet folkloristiċi tal-gżejjer Maltin.
- ◆ F’pajjiżna għad hawn xi drawwiet, hidmiet jew aspetti oħra ta’ attività ta’ folklor li għadhom hajjin – li għadhom jiġu ppattikati?

J E W

IL-KULTURA: ASPETTI TA’ ŻMIENNA

- ◆ X’jgħaddilek minn moħħok meta tisma’ l-frażijiet: Kultura Maltija jew Identità Maltija?
- ◆ Mit-tiftix li għamilt tara differenzi bejn il-mod kif jgħixu l-Maltin ta’ llum u dawk ta’ xi żmien ilu? Agħti eżempji jew mill-hajja tax-xogħol, jew mit-tip ta’ djar fejn jgħixu, jew minn kif jilbsu jew mod iehor.
- ◆ Jekk inti dilettant/a tal-mużika, ta’ l-arti jew inkella tal-isport, tkellem fuq xi haġa minn dawn f’Malta llum. Jekk trid, qabbel ma’ dak li studjajt jew qrajt dwar dawn l-istess aspetti ta’ hajja Maltija fl-imghoddi.

J E W

LINGWA: ASPETTI STORIĊI U TA’ ŻMIENNA

- ◆ Agħti tagħrif dwar kif l-ilsien Malti wasal biex isir il-lingwa li nitkellmu llum.
- ◆ Il-mezzi ta’ komunikazzjoni ta’ żmienna u dawk in-nies li jidhru, jinstemgħu jew jiktbu fuqhom jistgħu jinfluwenzaw il-lingwa Maltija? Fisser fil-qosor hafna, kif u għaliex.
- ◆ Huwa bilfors meħtieġ li ndaħhlu kliem ġdid fl-ilsien Malti minhabba xejriet ġodda ta’ hajja bħal teknoloġija, sport, jew modi oħra ta’ divertiment? Agħti eżempji.
- ◆ It-tagħlim ta’ lingwa jew lingwi oħra għadu ta’ hteġa għalina l-Maltin illum? Agħti argumenti għall-opinjoni tiegħek.

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-LIĊEJ U L-ISKEJJEL SEKONDARJU

Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni

Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

Il-Ħames Klassi

MALTI

L-Oral – Qari

(Karta tal-istudenti)

- *Aqra din is-silta u wara agħti l-punti ewlenin tagħha fi kliemek.*

(4 marki: 2 għall-qari u 2 għall-fehim u l-interpretazzjoni tat-test b'Malti mitkellem tajjeb.)

1

Il-Lvant Nofsani – minn *Dinja Wahda Ferhana*

Din iż-żona ġeografika bdiet tiġi kkunsidrata hekk minn nofs is-seklu għoxrin. Fil-fatt m'għandhiex limiti ċari u għalhekk mhux kulhadd jaqbel liema huma l-pajjiżi li jagħmlu parti minn dan ir-reġjun. Fil-Lvant Nofsani nsibu tliet kulturi fundamentali: dik Persjana, dik Għarbija u dik Torka. It-tlieta li huma għandhom l-ilsien u l-etniċità tagħhom.

Minn nofs is-seklu għoxrin, il-Lvant Nofsani sab ruħu f'nofs kwistjonijiet dinjija wkoll, minhabba l-fatt li strateġikament, ekonomikament u kulturalment, hija forsi iż-żona l-aktar sensittiva tad-dinja bħalissa.

Fil-pajjiżi ta' dan ir-reġjun insibu ħafna miż-żejt mhux raffinat tad-dinja. Aktar minn żewġ terzi taż-żejt tad-dinja kollha jiġi minn hawn.

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-LIĊEJ U L-ISKEJJEL SEKONDARJU

Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni

Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

Il-Hames Klassi

MALTI

L-Oral – Qari

(Karta tal-istudenti)

- *Aqra din is-silta u wara agħti l-punti ewlenin tagħha fi kliemk.*

(4 marki: 2 għall-qari u 2 għall-fehim u l-interpretazzjoni tat-test b'Malti mitkellem tajjeb.)

2

Tgeddes Sew... Minn: *Editorjal R+M*

Issa beda l-ksieh. It-temp iffriska, xita, bard... Kowtijiet, xalel, ingwanti, kpiepel u brieret, *wind-cheaters* u *sweaters*, *boots* u *raincoats*... Kull xorta ta' lbies biex ma nhossux bard, ma nixxarbux...

U d-djar tagħna l-istess. Nifirxu t-twapet fil-kmamar, il-*quilts* fuq is-sodod, nixeghlu l-*heaters* jew il-*fireplace* u naghlqu l-purtieri... Ix-xitwa hija żmien meta wiehed jitgeddes, ifittex aktar li jkun ġewwa ghar-rdoss. Ghax barra hemm il-ksieh!

Min ma jhux gost jitgeddes taht il-kutri f'lejla xitwija? Kulhadd jiftakar il-gost ta' meta, ta' tfal li konna, kienet tiġi ommna, jew missierna, idahhluna fis-sodda u jgeddsuna taht il-kutri. F'mohhna jibqa' stampat il-gost ta' dik is-shana li naqra naqra twarrab id-daqsxejn reżha tal-lożor, u haddejna jindifnu fl-imhaded rotob għal lejl iehor.

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-LIĊEJ U L-ISKEJJEL SEKONDARJU

Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni

Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

Il-Hames Klassi

MALTI

L-Oral – Qari

(Karta tal-istudenti)

- *Aqra din is-silta u wara agħti l-punti ewlenin tagħha fi kliem.*

(4 marki: 2 għall-qari u 2 għall-fehim u l-interpretazzjoni tat-test b'Malti mitkellem tajjeb.)

3

Minn: Ward Wara l-Grada – G. Peresso

L-ewwel esperjenza tiegħi ta' Bormla teħodni lura lejn tfuliti. Żmien ilu wara l-gwerra. Bormla herba waħda. Iżda n-naħa ta' Santa Margerita, minkejja xi dar imġarrfa 'l hemm u 'l hawn, kien għad fadlilha dehra sinjorili.

Djar kbar u sbieħ. Bibien kbar u hġabat tar-ram. U grada tal-hadid. Uħud minnhom bil-ġnien. Kull dar kellha qanpiena tal-bieb bil-ġebbienda tar-ram.

Hames toroq kienu jiehdu għal din il-pjazza. U fuq l-gholja knisja żghira li għaliha titla' b'taraġ mifrux tul il-faċċata kollha. Daħla trijonfali b'arkati stil barokk. Kollox imdawwar u mħares minn gradi tal-hadid.

Għal erba' snin, il-familja tiegħi kienet toqghod f'dar fil-qrib. Dar żghira bla grada, bla qanpiena tar-ram, bla ġnien. Għaliha kienu snin sbieħ.

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-LIĊEJ U L-ISKEJJEL SEKONDARJU
Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

Il-Hames Klassi

MALTI

L-Oral – Qari

(Karta tal-istudenti)

- *Aqra din is-silta u wara agħti l-punti ewlenin tagħha fi kliem ek.*

(4 marki: 2 għall-qari u 2 għall-fehim u l-interpretazzjoni tat-test b'Malti mitkellem tajjeb.)

4

Minn: Tort tal-Umdità - *Mary Vella*

Hafna jassoċjaw l-artrite jew ir-rewmatizmu ma' l-umdità li għandna f'pajjiżna. Imma fil-fatt f'Malta m'għandniex xi rata ta' artrite jew rewmatizmu oghla minn pajjiżi oħra!

Taht il-kappa tal-artrite u r-rewmatizmu jaqghu mal-mitejn marda differenti. Il-kawża tista' tvarja hafna. Xi drabi l-kawża ma nafuhiex. Għalhekk mhux dejjem nistghu nevitawha. Ċertu mard hu aktar komuni fl-anzjani.

L-artrite mhijiex ereditarja, għalkemm xi whud ikollhom it-tendenza għaliha. Jeżisti għajdut dwar l-artrite - hafna minnu bla ebda bażi. L-importanti hu li kull min ikun ibati minn xi wahda minn dawn il-kundizzjonijiet ikun jaf jiehu hsieb tiegħu nnifsu biex ikompli jgħix hajja kemm jista' jkun normali.

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-LIĊEJ U L-ISKEJJEL SEKONDARJI
Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

Il-Hames Klassi	MALTI	L-Oral – Qari
------------------------	--------------	----------------------

(Karta tal-istudenti)

- *Aqra din is-silta u wara agħti l-punti ewlenin tagħha fi kliem.*

(4 marki: 2 għall-qari u 2 għall-fehim u l-interpretazzjoni tat-test b'Malti mitkellem tajjeb.)

5

L-Onestà – minn: *Il-Paċi Magħkom*

Amerikan miżżewweġ u missier żewġ itfal kien jahdem bħala għalliem tas-sewqan fi New York. Sid il-kumpanija beda jumbrah u jirrabja għalih għax, tista' tghid, dawk kollha li kien jgħalliem kienu jgħaddu mill-ewwel u wara ffit lezzjonijiet biss.

L-imghalliem sab lill-haddiem u ordnal biex ma jimliex aktar bil-kunfidenza lil dawk li jmorru jitghallmu u jghidilhom li kellhom bżonn aktar lezzjonijiet. Izda l-għalliem wieġbu: “Xoghli hu li ngħallimhom. U dan se nibqa' nagħmel.”

Quddiem din l-onestà tal-haddiem, sid il-kumpanija ċeda u beda jirriklama li d-ditta tiegħu tghinek tibda ssuq malajr u tajjeb. Hekk beda jaqla' aktar flus. L-onestà hi l-aħjar politika, jghidu l-Ingliżi. U hekk hu tabilhaqq!

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-LIĊEJ U L-ISKEJJEL SEKONDARJI
Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

Il-Hames Klassi	MALTI	L-Oral – Qari
------------------------	--------------	----------------------

(Karta tal-istudenti)

- *Aqra din is-silta u wara agħti l-punti ewlenin tagħha fi kliem.*

(4 marki: 2 għall-qari u 2 għall-fehim u l-interpretazzjoni tat-test b'Malti mitkellem tajjeb.)

6

Minn: Wahda għal kull 50 ruh – *Roderick Busuttil*

Jekk terhilha fil-kampanja Maltija, tara numru sabiħ ta' knejjes żgħar jew kappelli. Dawn issibhom fl-inqas postijiet li tista' tistennihom: fil-widien, fuq l-għoljiet, fl-għerien u saħansitra f'xifer l-irdum, postijiet li hafna drabi ma jkunx dejjem faċli li tilhaqhom.

Imma dawn huma kappelli jew knejjes żgħar? Interessanti hafna d-distinzjoni bejniethom. Bil-kelma Kappella wiehed jifhem parti minn knisja ikbar, bħal dawk li nsibu fil-knejjes parrokkjali tagħna, bl-artali tagħhom. Kappella ma tkunx fiżikament indipendenti. Dawn il-kappelli aktarx li bdew jidhru f'pajjiżna fis-seklu tlettax, meta f'pajjiżna kienu regħhu ġew hakkiema Kristjani.

Il-knisja ta' Santa Marija ta' Kemmuna tissemma sa mill-1296 u jidher li kienet wahda minn tal-bidu li nbnew. Is-sekli hmistax u sittax raw żieda kbira fil-bini ta' dawn il-knejjes. Hekk imbagħad fiż-żjara pastorali tiegħu f'Malta tal-1575, Monsinjur Pietro Dusina sab mhux anqas minn 428 kappella jew knisja f'Malta u Ghawdex, meta l-popolazzjoni kienet biss ta' ghoxrin elf ruh.